View the original article

СУСПІЛЬСТВО

Відбув 11 років за ґратами в РФ: киянина Виговського досі не випускають із Росії

Олена Бадюк Роман Сєврюков

07 листопада 2026, 21:42

Валентин Виговський на тлі літаків (архівне фото)

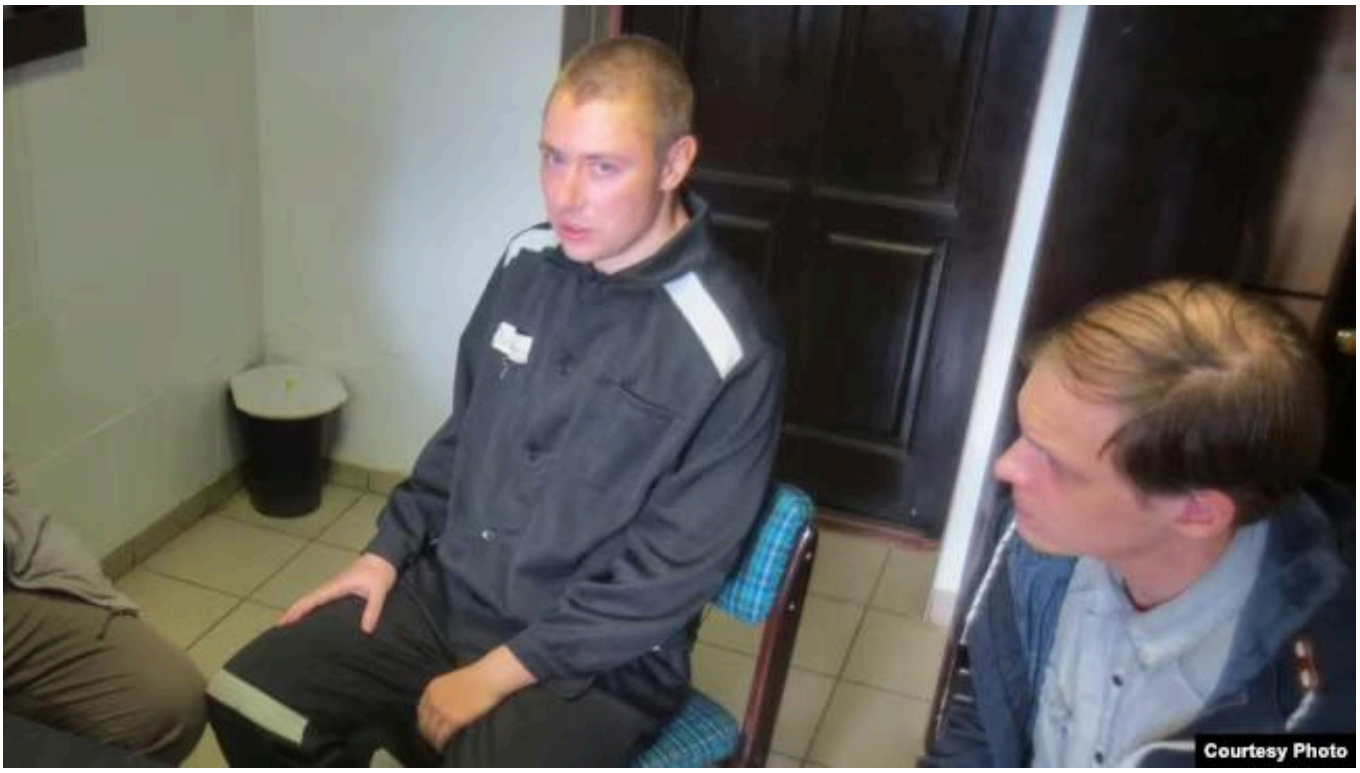
Один із перших цивільних в'язнів Кремля, затриманий у Криму у 2014 році, Валентин Виговський не може повернутися додому до Києва, попри те, що строк його ув'язнення в Росії вже закінчився. Понад рік його примусово утримують в одному з російських депортаційних центрів.

Чому так сталося і на яких підставах його продовжують утримувати в РФ? В якому стані та в яких умовах зараз перебуває Валентин Виговський, визнаний правозахисниками політв'язнем? Що необхідно для його повернення в Україну?

Про це в ефірі проєкту Радіо Свобода Крим.Реалії ведуча Олена Бадюк поговорила з батьком Валентина Петром Виговським та очільницею «Медійної ініціативи за права людини», журналісткою Тетяною Катриченко.

У вересні 2014 року киянин **Валентин Виговський** приїхав до окупованого Криму, де його затримали співробітники ФСБ. За його словами, на Кримський півострів його заманила знайома, яка попросила привезти гроші нібито на лікування родича.

Після затримання українця вивезли до Москви. Як розповідає Виговський, його били, імітували розстріл і змусили підписати зізнання. Пізніше російський суд засудив його до 11 років позбавлення волі за звинуваченням у «шпигунстві». Вісім років він провів в одиночній камері.

Валентин Виговський в колонії суворого режиму в Кірово-Чепецьку

У вересні 2025 року цей строк закінчився. Однак з колонії Виговського перевезли до депортаційного центру в Кірові. Відтоді, за його словами, російські суди кожні три місяці продовжують строк його тримання, пояснюючи це війною та нібито неможливістю повернути його в Україну. Сам Валентин оскаржує ці рішення.

Вдома на нього чекають батьки і син: коли його затримали, хлопчик ще не ходив до школи, а тепер уже став студентом.

Валентин Виговський з сином Кирилом. Архівне фото

Сім'я розраховувала, що після звільнення з колонії Валентин зможе швидко повернутися додому. Такі надії були пов'язані, зокрема, з історією іншого українського політв'язня – **Андрія Коломійця**.

Засуджений російським судом в окупованому Криму активіст Євромайдану Андрій Коломієць, архівне фото

> **Наші очікування виявилися марними**
>
> Петро Виговський

Він після 10 років ув'язнення в Росії провів у депортаційному центрі шість місяців і повернувся в Україну.

«Ми сподівалися, що з Валентином буде так само, але, як бачите, ці надії не виправдалися, а наші очікування виявилися марними», – каже **Петро Виговський**, батько Валентина.

Петро Виговський

«Це не свобода»

Умови тримання Валентина в депортаційному центрі відрізняються від тих, у яких він перебував у колонії, проте фактично він продовжує залишатися в тюремних умовах.

> **Хоча вже понад рік він вважається вільною людиною, фактично він продовжує перебувати в тюремних умовах**
>
> Петро Виговський

За словами батька, в установі заґратовані вікна, камери, а їжу передають через спеціальний отвір у дверях. Ув'язнених виводять на прогулянки, іноді супроводжують за межі центру – наприклад, до суду.

«Якщо порівнювати з умовами в штрафному ізоляторі, де Валентин провів довгі роки, то там майже курорт. А для тих, хто ніколи не був у тюрмі, це, звісно, жахливі умови.

Тож умови саме такі. Але це все одно не свобода. Хоча вже понад рік він вважається вільною людиною, фактично він продовжує перебувати в тюремних умовах. При цьому дехто отримує за злочини менші строки, ніж той строк, який він уже провів у депортаційному центрі, формально будучи вільним», – розповів Петро Виговський.

Центр тимчасового тримання іноземних громадян у російському місті Гулькевичі

В одній камері з Валентином перебували ще двоє громадян України. За словами його батька, обох було засуджено в Росії за кримінальні злочини – вбивство та торгівлю наркотиками. Є в центрі й інші українці, проте вони не контактують із Валентином.

«Охоронці сказали, що двоє українців, яких нещодавно привезли, збираються піти воювати проти України в російську армію. Тож українці там є», – каже Петро Виговський.

> **“ Ми спілкуємося щонайменше раз на тиждень, а може, навіть частіше. Тож справа перебуває на контролі та в роботі**
>
> Петро Виговський

Батьки Валентина постійно на зв'язку з Координаційним штабом з питань поводження з військовополоненими та Офісом уповноваженого з прав людини. Вони сподіваються, що Україна зможе знайти рішення і син повернеться.

«Ми спілкуємося щонайменше раз на тиждень, а може, навіть частіше. Тож справа

перебуває на контролі та в роботі. Але якось один чиновник спитав мене, як я оцінюю роботу державних органів щодо звільнення українців із Росії. І тут же почув мою відповідь: якби син був удома, тоді я б оцінив цю роботу добре», – заявив Петро Виговський.

«Надії на обмін мало»

Батько мало вірить у можливість обміну: Валентин не військовополонений і формально вільна людина. На його думку, необхідно налагодити прозорішу комунікацію про те, хто займається поверненням таких громадян, які механізми існують і як вирішуються конкретні випадки.

«Йому просто треба сісти на потяг, літак, автобус чи пішки залишими Росію і потрапити в Україну. Будь-яким способом. Але, як бачите, Росія його не випускає. І цьому не дають ходу», – вважає Петро Виговський.

> **“Алгоритм, згідно з яким ведуться переговори, хто саме ними займається і як це відбувається, в принципі, існує. І ним необхідно користуватися**
>
> Тетяна Катриченко

У російських депортаційних центрах перебувають дві категорії українських громадян, каже голова організації «Медійна ініціатива за права людини», журналістка та правозахисниця **Тетяна Катриченко**.

Перша – це ті, хто раніше був засуджений за кримінальними статтями. Вона чисельніша. Друга категорія – громадяни України, затримані у зв'язку зі збройною агресією Росії після 2014 року.

«Тих, хто вчинив кримінальні злочини та відбув свої строки покарання, значно більше. Саме вони найчастіше опиняються в центрах для іноземних громадян, де їх намагаються утримувати або згодом використовувати в політичних переговорах з Україною», – розповіла Тетяна Катриченко.

Тетяна Катриченко

Попри всі складнощі, механізм повернення все ж існує, каже Тетяна Катриченко. У практиці її організації був випадок повернення людини, затриманої російськими силовиками на окупованій частині України та яка відбула дворічний строк.

«У результаті обміну військовополоненими його вдалося повернути на територію України в статусі військовополоненого. Разом із ним повернули і певну кількість громадян із кримінальним минулим. Тому алгоритм, згідно з яким ведуться переговори, хто саме ними займається і як це відбувається, в принципі, існує. І ним необхідно користуватися», – розповіла Тетяна Катриченко.

Потрібно більше розголосу?

Ситуація з Виговським складніша, визнає правозащитниця. Вона не може впливати на статті, за якими відбув покарання Валентин.

> **Можливо, його утримують саме через його позицію, а також історію зі звинуваченням у «шпигунстві»**

«Має значення і суспільний розголос, але досі його було недостатньо. Відповідно, не було й суспільного запиту на повернення Виговського. Тобто все це справді відіграє роль. Можливо, його утримують саме через його позицію, а також історію зі

Тетяна Катриченко

звинуваченням у «шпигунстві», яке йому висунули», – каже Тетяна Катриченко.

За словами правозахисниці, повернення цивільних і військовополонених відбувається за різними процедурами. В обмінах беруть участь військовополонені, оскільки для цього передбачені окремі механізми, переговорні групи та інструменти тиску. Повернення цивільних потребує інших домовленостей, зазначає вона, і складність полягає в тому, що Росія може прагнути використовувати цю категорію громадян для досягнення політичних цілей у переговорах з Україною.

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Росія не віддає Україні Виговського, який відбув незаконне ув'язнення – секретаріат омбудсмана

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Голова КРЦ повідомляє про нову хвилю повісток до армії Росії у Криму

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

«Пастка для кримчанок». Жінки зникають після прибуття в аеропорт у Сочі

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

«Був секретний план». Експрем'єр Криму Сергій Куніцин про те, як півострів можна було відбити у РФ

Олена Бадюк

Із червня 2019 року була редактором вечірнього шоу на Радіо Крим.Реалії (проєкт Радіо Свобода). Із осені 2021 року працюю в команді проєкту Радіо Свобода «Новини Приазов'я».

Україна | Світ | Суспільство | Важливе на Свободі | Війна | Крим

© Радіо Свобода, 2026 | Усі права застережено.